

U

R

2

regelspoor

samenstellingen

Samenstellingen zijn lange woorden.
Ze zijn gemaakt van twee (of meer) andere woorden.

duikbril (duik en bril)

Schrijf je een samenstelling?
Schrijf de woorden achter elkaar.

fietstas (fiets en tas)

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

Van welke woorden is een samenstelling gemaakt?
Let daarop bij het schrijven.

Vuurrood is zo rood als vuur.
Dus schrijf je twee r's.

Hoofdpijn is pijn in je hoofd.
De d van hoofd blijft gewoon staan.
Ook al hoor je die niet altijd.

Een *kastdeur* is de deur van een kast.
Je hoort de t niet goed, maar je schrijft hem wel.

Woorden van de Week

de hoofdpijn
de hoofddoek
doorgaan
doorrijden
vuurrood
lichtgroen

extra woorden

de sportclub
de sporttas
de huiskamer
de huissleutel
de handschoen
de handdoek
de feestdag
de feesttent
de postduif

u

R

3

regelspoor

woorden op ~t en ~d

Hoor je aan het eind van een woord /t/?
Maak het woord langer.
Dan weet je of je **t** of **d** schrijft.

Je hoort /paard**en**/, je schrijft paard**d**.
Je hoort /staart**en**/, je schrijft staart**t**.

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het regelspoor?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

Er zijn veel korte woordjes met een **t** aan het eind.

Die kun je niet altijd langer maken.

met, het, niet, dat, wat

Woorden met een ~**d** kun je altijd langer maken.

Let op bij *samenstellingen*.

Eindigt het woordstukje op een **d** of een **t**? Laat dan de **d** of **t** staan.

voeten - voet - voetbal

handen - hand - handbal

Let op bij de *hij*-vorm van *werkwoorden*.

ik speel - hij speelt

Achter de *ik*-vorm komt een **t**, nooit een **d**.

het paard
de staart
het land
de krant
het sportveld
de goudvis

het bloed
groot
koud
rood
zwart
het vriendje
het foutje
de schatkist
de badmuts

u

R

8

regelspoor

woorden met twee klankgroepen

Stel steeds de vraag:

*Wat hoor je **aan het eind** van de klankgroep?*Hoor je een *lange klinker*,
een *korte klinker* of
een *medeklinker*?

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. *Controleer* het woord.

Hoor je een *lange klinker*?
Dan schrijf je één klinker en
één medeklinker:

mu ren do zen

Hoor je een *korte klinker*?
Dan schrijf je één klinker en
twee dezelfde medeklinkers:

jassen brillen

Hoor je een *medeklinker* of een
tweetekenklank?Dan schrijf je wat je hoort:
paarden boeken
zolder ruiken

Woorden van de Week

praten
weten
trappen
leggen
de kelder
de meester

extra woorden

de regen
droger
dure
de spullen
natter
bellen
de handen
de woorden
de kaarten

u

R

11

regelspoor

woorden met meer klankgroepen: overzicht

Verdeel een lang woord in klankgroepen.
Zijn er vaste stukjes in het woord?
Stel bij de andere klankgroepen steeds
de vraag: *Wat hoor je aan het eind van
de klankgroep?*

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

Vaste stukjes zijn bijvoorbeeld:
ge~, *be~*, *ver~*, *~lijk(e)* en *~ig(e)*.
Die schrijf je altijd hetzelfde.

Hoor je aan het eind van de
klankgroep een *lange klinker*?
Dan schrijf je één klinker en één
medeklinker: *betalen*

Hoor je een *korte klinker*?
Dan schrijf je één klinker en
twee dezelfde medeklinkers:
vertellen

Hoor je een *medeklinker* of een
tweetekenklank?
Dan schrijf je wat je hoort:
bezorgen, *bedoeling*

betalen
vergeten
vertellen
gelukkig
bezorgen
begrijpen

verdelen
beloven
mogelijk
de beslissing
bestellen
makkelijk
verbergen
de bedoeling
gebruiken

u

R

12

regelspoor

klankgroepen met een stomme e

Staat aan het eind van de klankgroep een *stomme e*?

Daarna schrijf je geen dubbele medeklinker.

Een *stomme e* klinkt als /u/.
Stom betekent *zonder stem*.

Heeft een woord drie (of meer)
klankgroepen?

Aan het eind van één klankgroep
staat vaak een *stomme e*.

be ta len

kin de ren

ge noeg

be ta len

de kin de ren

wan de len

re ke nen

gis te ren

extra woorden

timmeren
vliegeren
knikkeren
stempelen
de eieren
het spelletje
het rolletje
begrijpen
gevaren

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

u

R

13

regelspoor

woorden op ~ven en ~zen

Maak je woorden op ~f en ~s langer?
Dan schrijf je vaak **ven** en **zen**.

Staat vóór de **s** of de **f** een *lange klinker* of een *tweeteeklinker*?

Dan wordt de **s** een **z**, de **f** een **v**.

doos - *dozen*, *poes* - *poezen*

lief - *liever*, *schuif* - *schuiven*

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

Staat vóór de **s** of de **f** een *korte klinker*?

Dan wordt de **s** verdubbeld: **ss**.

vis - *vissen*

Dan wordt de **f** verdubbeld: **ff**.

straf - *straffen*

Aan het eind van een woord staat nooit een **v** of een **z**.

v wordt dan **f** en **z** wordt dan **s**.

twee duiven - *één duif*

twee poezen - *één poes*

de dozen
de huizen
leven
schuiven
de vissen
straffen

de rozen
lezen
grijze
zweven
proeven
lieve
de jassen
de lessen
boffen

hoofdletters

Schrijf een *hoofdletter* aan het begin van iedere zin.

Schrijf ook *namen* met een hoofdletter.

Namen schrijf je met een *hoofdletter*. Niet alleen namen van mensen, maar ook namen van dieren, straten, plaatsen, landen, programma's, enzovoort.

Aan het eind van een zin staat altijd een leesteken. Dat is meestal een punt (.) of een vraagteken (?), soms een uitroepeteken (!).

De volgende zin begint weer met een hoofdletter.

Fatima
Rob Jansen
oom Hans
tante Wilma
poes Pinkie
Rotterdam

Lisa-Marie
David
hond Tarzan
Spoorlaan
Nassaukade
Utrecht
Noordzee
Nederlandse
Spaanse

Woorden van de Week

extra woorden

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

U**R****17****regelspoor****bijvoeglijke naamwoorden**

Als je een bijvoeglijk naamwoord langer maakt, hoor je /u/ aan het eind.

Je schrijft **e**.

groot - grote

dik - dikke

scherp - scherpe

Bijvoeglijke naamwoorden zeggen iets over andere woorden:

een *grote* auto

een *dikke* jas

een *scherp* mes

Bijvoeglijke naamwoorden eindigen niet altijd op **e**.

groot en *grote* zijn allebei bijvoeglijke naamwoorden.

leuk - leuker - leukst

Dit zijn ook bijvoeglijke naamwoorden.

een *leuk* kind

leuke klassen

een *leuker* spel

het *leukste* idee

een dik boek
dikke boeken
een groot huis
grote huizen
een fijne school
fijne scholen

een nieuwe jas
een lange broek
een lieve baby
sappige peren
grijze haren
lekkere ijsjes
de kortste weg
de beste pen
de mooiste jurk

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

K R W

u

R

18

regelspoor

meervoud van woorden op
~a, ~i, ~o en ~u

Woorden die eindigen op **a, i, o** of **u**, hebben
een meervoud op **~'s**.

zebra - zebra's

auto - auto's

Woorden die eindigen op **a, i, o** of **u**,
krijgen **'s** in het meervoud.

zebra's, taxi's, foto's, paraplu's

Zonder **'s** komt er verwarring: je kunt
deze woorden verkeerd uitspreken.

Dan rijmt *zebras* op *jas*.

Is er geen verwarring mogelijk bij
de uitspraak? Dan krijgt het
meervoud geen **'s**, maar gewoon **s**.

kamer - kamers

ijsje - ijsjes

dictee - dictees

televisie - televisies

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

de zebra's
de kassa's
de taxi's
de foto's
de auto's
de paraplu's

de diploma's
de pizza's
de pinda's
de camera's
de kiwi's
de tosti's
de kano's
de salto's
de kilo's

R

W

regelspoor

U

R

19

lange woorden: overzicht

Bedenk bij een lang woord:

1. Is het een *samenstelling* of niet?
2. Zitten er *vaste stukjes* in het woord?
3. Hoe schrijf je de *andere klankgroepen*?

1. *Hak* het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. *Controleer* het woord.

Bedenk bij een lang woord:

1. Is het een *samenstelling*?

Een *samenstelling* bestaat uit woorddelen: twee (of meer) losse woorden. Schrijf die achter elkaar.

2. Zitten er *vaste stukjes* in?

Stukjes zoals *ge~*, *be~*, *ver~*, *~lijk(e)*, *~ig(e)*, *~ing*, *~te* en *~sel* schrijf je altijd hetzelfde.

3. Hoe schrijf je de *andere klankgroepen*?

Wat hoor je *aan het eind* van de klankgroep?

Kijk hiervoor ook op kaart R11.

woorden van de week

de kastdeuren
de boekwinkel
de nachttrein
opbellen
geheimzinnig
de vergadering

extra woorden

het postkantoor
de werkkamer
het schateiland
de jachthond
de basisschool
weggooien
de verbinding
gemakkelijk
de bedoeling

regelspoor

woorden met 's ~

Bij woorden als 's morgens en 's maandags hoor je aan het begin /s/.

Die schrijf je als 's.

Na 's komt er een spatie (leeg stukje).

Je kent de 's (*komma-s*) al van woorden als *agenda's* en *piano's*.

Van de dagen van de week schrijf je 's maandags en 's woensdags altijd met 's.

's Maandags ga ik altijd voetballen.

Dinsdags speel ik vaak met Loes.

's Woensdags moet ik trainen.

Donderdags knutsel ik vaak.

De *komma-s* laat zien dat er iets is weggelaten.

Vroeger werd gezegd: *des morgens, des middags, enzovoort.*

Tegenwoordig zeggen we niet meer *des morgens*, maar 's morgens.

's morgens

's middags

's avonds

's nachts

's maandags

's woensdags

de ochtend

's ochtends

's winters

dinsdags

donderdags

dagelijks

wekelijks

maandelijks

jaarlijks

1. Hak het woord in stukjes.
2. Bij welke stukjes past het *regelspoor*?
3. Pas op deze stukjes de regel toe.
4. Controleer het woord.

